

Ewa Kasperska

Przedsięwzięcia podejmowane przez jednostki samorządu terytorialnego a rozwój turystyki w regionie na przykładzie działań Urzędu Miasta w Szczecinku i projektu CIVITAS RENAISSANCE

Ekonomiczne Problemy Usług nr 97, 73-86

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ewa Kasperska

Politechnika Koszalińska

**PRZEDSIĘWZIĘCIA PODEJMOWANE
PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
A ROZWÓJ TURYSTYKI W REGIONIE
NA PRZYKŁADZIE DZIAŁAŃ URZĘDU MIASTA W SZCZECINKU
I PROJEKTU *CIVITAS RENAISSANCE***

Wprowadzenie

Fakt, że turystyka wpływa na wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego danej społeczności, jest dzisiaj powszechnie uznawany. Stała się ona środkiem zaradczym, zwłaszcza dla obszarów o niskim uprzemysłowieniu, a zatem borykających się z niedostatkiem miejsc pracy i niemożnością alternatywnego zatrudnienia. Brak zakładów przemysłowych oznacza ponadto brak zanieczyszczeń w regionie i niewielką degradację środowiska naturalnego, co dla rozwoju turystyki jest niewątpliwym atutem. Gminy, które z racji swych ustawowych funkcji powinny mieć na względzie jakość życia mieszkańców, dostrzegły zatem szansę, jaką daje branża turystyczna, i zaczęły czynnie angażować się w jej wspieranie. Znalazło to wyraz w powszechnym uwzględnianiu zapisów dotyczących turystyki w strategiach rozwoju jednostek terytorialnych.

1. Stymulująca funkcja samorządu gminnego w rozwoju turystyki w regionie

Zgodnie z art. 6 pkt 1 Ustawy o samorządzie gminnym¹, do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym. W zapisie

¹ Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8.03.1990 r., DzU 1990, nr 16, poz. 95.

ustawy nie ma w zasadzie jednoznacznego odniesienia do obowiązków wspierania turystyki, jednak wśród zadań własnych gminy jest wiele zapisów, które przynoszą bez wątpienia takie skutki. Wśród nich można wymienić zadania w obszarze:

- ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej,
- promocji gminy,
- współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych,
- współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw².

Jak wynika z tego zestawienia, nie jest rolą gminy generowanie podaży turystycznej, lecz jej stymulowanie, stwarzanie warunków sprzyjających podmiotom pośrednio i bezpośrednio zaangażowanym w tworzenie produktu turystycznego:

- przedsiębiorcom i organizacjom turystycznym (baza noclegowa, gastronomiczna, przewoźnicy turystyczni, gestorzy atrakcji turystycznych),
- przedsiębiorstwom i organizacjom należącym do tak zwanej uzupełniającej gospodarki turystycznej (np. firmy produkujące pamiątki, pocztówki),
- przedsiębiorstwom i organizacjom należącym do tak zwanej pośredniej gospodarki turystycznej (świadczącym usługi, bez których rozwój turystyki byłby trudny, np. banki, ubezpieczyciele, przedsiębiorstwa budowlane, rolnictwo, rzemiosło)³.

² Tamże, art. 7.

³ J. Drażkiewicz, *Możliwości organizacyjno-prawne rozwoju turystyki na szczeblu gminnego samorządu terytorialnego*, Zeszyty Naukowe nr 5 (49), ALMAMER, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2007, s. 112.

Aby stworzyć dobry produkt turystyczny, konieczna jest współpraca wielu różnorodnych podmiotów funkcjonujących w regionie. Turysta przybywający do miejsca recepcji turystycznej oczekuje bowiem wszechstronnego zaspokojenia swoich potrzeb (możliwość dojazdu, noclegu, wyżywienia, atrakcje itp.) i na tej podstawie ocenia pobyt. Na poziom jego zadowolenia wpływa całokształt zastanych warunków, a nie indywidualne elementy oferty proponowane przez poszczególnych jej dostawców. W tym układzie jest też zarezerwowane miejsce dla gminy i jej działań. Obejmują one głównie procesy planistyczne. Strategia rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowy plan zagospodarowania to dokumenty wytyczające kierunki rozwoju gminy, będące wyrazem nadzoru nad charakterem podejmowanej w gminie aktywności z przestrzeganiem zasad zrównoważonego rozwoju.

Ważnym zadaniem lokalnych władz jest promocja regionu, zwłaszcza obszarów o turystycznym charakterze. Należy ona do zadań własnych gminy i zwykle jest prowadzona za pośrednictwem lokalnej organizacji turystycznej lub innej powołanej do tego celu instytucji pozostającej pod jej nadzorem.

Mówiąc o znaczeniu wsparcia przez gminy rozwoju turystyki, nie można pominąć trzeciej płaszczyzny działań, najbardziej widocznej i pochłaniającej najwięcej środków – rozbudowy i dbałości o infrastrukturę techniczną. Jak pisze J. Drązkiewicz: „dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna nie tylko świadczy o standardzie życia mieszkańców, ale jednocześnie staje się stymulatorem rozwoju usług turystycznych poprzez poprawę wizerunku gminy w oczach odwiedzających i inwestorów”⁴. Trudno wyobrazić sobie wysoką ocenę atrakcji turystycznej, do której nie można się dostać z powodu złej drogi dojazdowej, czy zadowolenie z pobytu nad wodą na brudnej plaży miejskiej. Uwarunkowania te sprawiają, że przedsięwzięcia samorządów lokalnych w obszarze infrastruktury, mimo że nie są nastawione bezpośrednio na branżę turystyczną, mają dla jej rozwoju kluczowe znaczenie.

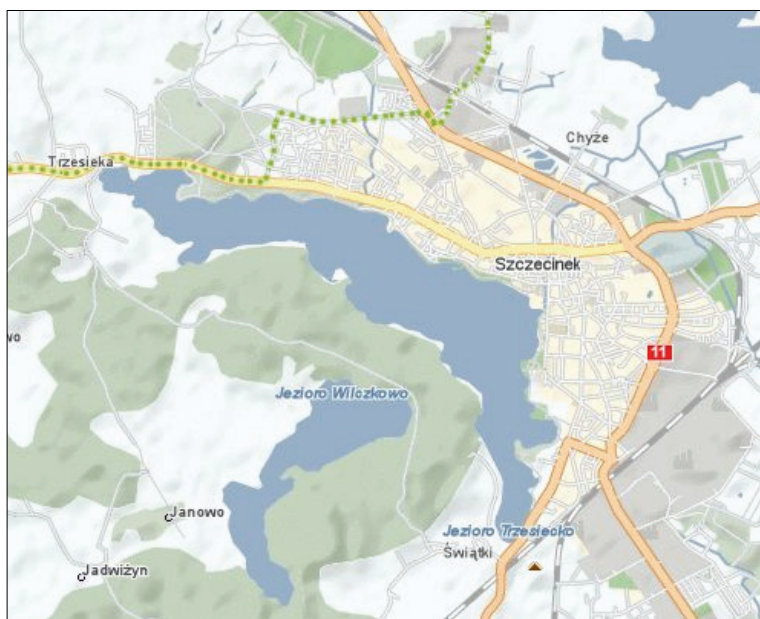
Obowiązki, które w ramach wspierania branży turystycznej przyjmuje na siebie gmina, znajdują odzwierciedlenie, jak wspomniano, w celach strategii rozwoju danego obszaru, ponieważ zadania dotyczące turystyki są traktowane na równi z innymi, istotnymi dla życia mieszkańców, przedsięwzięciami. Przykładem samorządu lokalnego, który realizuje taki właśnie model rozwoju, jest Szczecinek – gmina miejska w województwie zachodniopomorskim.

⁴ Tamże, s. 118.

2. Szczecinek jako przykład miasta rozwijającego turystykę lokalną

Szczecinek jest szóstym pod względem wielkości miastem województwa zachodniopomorskiego, położonym na jego wschodnich obrzeżach. Jest siedzibą powiatu szczecineckiego i zarazem gminą miejską Szczecinek. Miasto ulokowane jest między jeziorami Wielimie, Wilczkowo i Trzesiecko i zajmuje powierzchnię 48 km². Zamieszkuje je nieco ponad 39 tys. mieszkańców.

Usytuowanie Szczecinka na przecięciu dróg krajowych Bytom–Kołobrzeg i Stargard Szczeciński–Gdynia pozwala pełnić miastu rolę węzła komunikacji kolejowej i samochodowej. Jest ono też ośrodkiem usług, przemysłu i turystyki w regionie. Działalnością usługową lub handlem zajmuje się ponad 70% szczecineckich przedsiębiorstw⁵. Przemysł w mieście reprezentuje przede wszystkim ogólnopolski producent branży drzewno-papierniczej, ale też branże elektrotechniczna i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Rysunek 1. Plan Szczecinka

Źródło: http://lajt.zumi.pl/1,,szczecinek,wyniki.html?search_x=0&search_y=0&scale=8#view_map, dostęp 10.03.2012.

⁵ Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl, dostęp 10.03.2012.

Wprawdzie Szczecinek nie jest miejscowością typowo turystyczną, lecz w ostatnich latach można zaobserwować wzrost znaczenia turystyki dla miasta. Podstawową jego wartość stanowi malownicze położenie nad brzegami trzech jezior, spośród których najcenniejsze, ze względu na posiadane walory turystyczne, jest jezioro Trzesiecko. Najatrakcyjniejsze tereny rekreacyjne Szczecinka (park miejski) znajdują się nad jego północno-wschodnim brzegiem, w bezpośrednim sąsiedztwie centrum miasta, co sprawia, że ma ono charakter typowego kurortu wypoczynkowego nad wodą. Niewątpliwym atutem miasta, poza parkiem, jest ścieżka rowerowa wokół Trzesiecka oraz tak zwana Mysia Wyspa, będąca bardzo niedawną inwestycją, bo po rewitalizacji jest od 2010 roku kolejnym w mieście miejscem atrakcyjnego wypoczynku nad wodą.

Szczecinek, jak wiele polskich miast, do wiosny 1945 roku znajdował się w granicach Niemiec i był wyzwalany przez wojska radzieckie, zatem nie może poszczycić się szczególnie cennymi zabytkami. Jest jednak w mieście kilka obiektów godnych uwagi: Zamek Księżąt Pomorskich z XIV wieku, ratusz, wieża św. Mikołaja, spichlerz szachulcowy, wieża Bismarcka, kościoły i kilka zabytkowych kamienic, w tym budynek dawnej Szkoły Podstawowej nr 2, w którym obecnie mieści się muzeum regionalne. Z okresu ostatniej wojny pochodzą schrony bojowe oraz cmentarz wojenny. Stosunkowo nowym, jednak bardzo interesującym obiektem, jest powstała nieco ponad 10 lat temu kamienna kalwaria przy kościele św. Rozalii. Atrakcyjności miasta dopełnia układ urbanizacyjny centrum, przez które wiedzie deptak wyłączony z ruchu samochodowego, ale umożliwiający poruszanie się rowerem. Jest to popularne miejsce odwiedzin. Usytuowane wzdłuż restauracje, cukiernie, galerie handlowe i liczne sklepy sprawiają, że wraz z rynkiem miejskim i zabytkowym ratuszem miejsce to jest sercem miasta. Bezpośrednie sąsiedztwo parku miejskiego i ścieżki rowerowej wzdłuż jeziora tworzy atrakcyjną trasę spacerową zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Opierając się na posiadanych walorach, miasto stara się kształtować swoją ofertę turystyczną jako miejsca ekologicznego, czystego i przyjaznego. Szczególny nacisk kładzie na rozwój sportów kwalifikowanych, głównie sportów wodnych, zgodnie z przyjętą wizją miasta jako *Sportowego Centrum Pomorza*. Swoje zamierzenia realizuje za pomocą strategii rozwoju, po której realizacji Szczecinek stanie się „miastem rozwoju gospodarczego, bezpiecznym, przyjaznym mieszkańcom, turystom i inwestorom”⁶.

⁶ *Strategia rozwoju miasta Szczecinek na lata 2008–2017*, Stowarzyszenie „Partnerzy dla Samorządu”. Szczecinek, grudzień 2007, s. 15.

3. Miejsce turystyki w zadaniach strategii rozwoju Szczecinka

Kierując się słowami wieloletniego praktyka w dziedzinie tworzenia lokalnych produktów turystycznych oraz współpracy w tym zakresie samorządów terytorialnych i instytucji otoczenia biznesu z przedsiębiorcami, M. Bucholza, można stwierdzić, że rola samorządu w tym obszarze sprowadza się do trzech (poza planistycznymi) podstawowych zadań:

- a) stwarzania warunków do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej;
- b) pomocy przedsiębiorcom w różnych działaniach, prowadzących do szeroko rozumianego rozwoju;
- c) inspirowania, wskazywania kierunków rozwoju pożądaných na danym terenie, a wynikających z uwarunkowań naturalnych, przyrodniczych, kulturowych itp.⁷

Inklinacje do tego twierdzenia można odnaleźć w założeniach strategii Szczecinka. W jej zapisach sformułowano cztery obszary rozwoju miasta: rozwój gospodarczy i infrastruktura, turystyka, rekreacja i sport, warunki życia mieszkańców i społeczeństwo obywatelskie. Każdy z nich obejmuje działania, które w rezultacie powinny doprowadzić do efektów, postulowanych w zakresie wsparcia działalności gospodarczej. Należą do nich:

- działania na rzecz wspierania przedsiębiorczości i promocja gospodarcza miasta,
- uzbrajanie terenów Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej,
- udział miasta w funduszach poręczeniowych,
- usprawnienie obsługi przedsiębiorców,
- rewitalizacja obszarów miejskich zgodnie z założeniami Lokalnego programu rewitalizacji miasta Szczecinek na lata 2007–2013⁸,
- budowa infrastruktury szerokopasmowej transmisji danych w celu poprawy warunków dostępu do Internetu i rozwój komunikacji.

Chcąc wymienić kierunki rozwoju miasta, należy odwołać się przede wszystkim do tych programów, zawartych w strategii, które koncentrują się jed-

⁷ M. Bucholz, *Samorząd terytorialny a turystyka: rola i zadania*, w: *Jak rozwijać lokalną turystykę*, red. M. Migdał, Forum Turystyki Pomorza Zachodniego, Szczecin 2004, s. 51.

⁸ *Lokalny program rewitalizacji miasta Szczecinek na lata 2007–2013*, załącznik do uchwały nr XV/142/07 sesji Rady Miasta z dnia 3.12.2007.

noznacznie na poprawie zasobów miasta i infrastruktury związanej z turystyką oraz na wspieraniu działań dotyczących rozwoju dyscyplin sportu lub rodzajów turystyki. Przykłady takich projektów również znajdują się we wszystkich obszarach strategii:

- rewitalizacja jeziora Trzesiecko i zagospodarowanie jego brzegów (parku miejskiego, lasku miejskiego, modernizacja plaży miejskiej, rewitalizacja Mysiej Wyspy),
- budowa amfiteatru,
- budowa i remont ogólnodostępnych obiektów sportowych i rekreacyjnych (m.in. stadiony, boiska, sale sportowe, korty tenisowe, place zabaw, strzelnica),
- budowa nowych i remont posiadanych obiektów turystycznych oraz działania na rzecz rozbudowy bazy hotelowej, w tym budowa centrum rekreacyjno-sportowo-hotelowego,
- reaktywowanie szlaków turystycznych (rowerowych, pieszych, wodnych),
- stworzenie w mieście warunków do prowadzenia obozów treningowych dla zawodników określonych dyscyplin sportu (piłka nożna, pływanie, tenis, gry zespołowe, pięciobój, szermierka, zapasy, lekka atletyka),
- wysokiej klasy specyficzne atrakcje (wyciąg do nart wodnych, tramwaj wodny, infrastruktura dla turystyki aktywnej – żeglarskiej, motorowodnej, windsurfingowej, nurkowej, jeździeckiej, kajakowej i pieszej),
- cykliczne imprezy o zasięgu ponadregionalnym, a często międzynarodowym, pełniące funkcje promocyjne, a zatem przyczyniające się do budowy „marki” miasta,
- działania popularyzujące i upowszechniające kulturę fizyczną,
- wspieranie wybranych dyscyplin sportowych (sporty halowe, wodne, żeglarstwo, łyżwiarstwo, kolarstwo, fitness, szermierka, dzudo),
- remont bazy kulturalnej miasta – muszli koncertowej, obiektu szkoły muzycznej, zabytkowej wieży św. Mikołaja z XVI wieku⁹,
- adaptacja budynku przy ul. A. Mickiewicza w Szczecinku na centrum spotkań i wymian grup polsko-niemieckich.

⁹ Renowacja obiektów zabytkowych jest oparta na *Gminnym programie opieki nad zabytkami miasta Szczecinek na lata 2009–2012*, załącznik nr 1 do uchwały nr XXVI/286/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27.11.2008.

Ostatnia grupa działań, istotnych z punktu widzenia wsparcia rozwoju lokalnej turystyki, obejmuje przedsięwzięcia zmierzające do poprawy warunków życia w mieście, a tym samym komfortu przebywających tu turystów:

- modernizacja taboru komunikacyjnego,
- zmniejszenie uciążliwości transportu kołowego na terenie miasta,
- budowa, przebudowa i modernizacja dróg i chodników oraz budowa parkingów,
- redukcja emisji zanieczyszczeń,
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami (sortowanie odpadów i zakład odzysku),
- minimalizacja uciążliwości zakładów przemysłowych,
- kompleksowe poprawienie stanu bezpieczeństwa na terenie miasta, między innymi stworzenie centrum szybkiego reagowania, zwiększenie skali monitoringu wizyjnego miejsc publicznych.

Przytoczone działania są finansowane z budżetu własnego miasta i instytucji państwowych zainteresowanych sfinalizowaniem poszczególnych zadań oraz środków programów pomocowych Unii Europejskiej. W część zadań, głównie w obszarze konkretnych inwestycji w branży turystycznej, zaangażowani są prywatni inwestorzy, a miasto odgrywa rolę wspierającą.

4. Praktyczny wymiar działań proturystycznych Urzędu Miasta w Szczecinku na przykładzie projektu *CIVITAS RENAISSANCE*

Przykładem realizowanego przez Urząd Miasta w Szczecinku przedsięwzięcia, mającego znaczenie dla branży turystycznej i przynoszącego wymierne efekty dla infrastruktury miasta, jest projekt *CIVITAS RENAISSANCE* realizowany w latach 2008–2012 ze środków Unii Europejskiej. Jego działania wpisano w strategię rozwoju miasta, przede wszystkim w obszarze rozwój gospodarczy i infrastruktura oraz w warunki życia mieszkańców. Z projektu tego sfinansowano także działania z obszaru turystyka, rekreacja i sport, mimo że w strategii jako źródło finansowania zapisano „Fundusze UE”¹⁰. Należą do nich: budowa hangaru na tramwaje wodne, budowa pomostów i ścieżki wokół jeziora Trzesiecko oraz rewitalizacja Mysiej Wypsy, umożliwiająca jej zagospodarowanie turystyczne.

¹⁰ *Strategia rozwoju...*, s. 40 i n.

Zważywszy na priorytety projektu *CIVITAS*, nie dziwią zapisy strategii skupiające się na infrastrukturze, a enigmatycznie traktujące turystykę. Otóż, wspólnym celem całego programu jest czysty, efektywny energetycznie, harmonijny i zrównoważony transport miejski. Dla komponentu *RENAISSANCE*, w którego ramach funkcjonuje Szczecinek, są to: zmniejszenie uciążliwości ruchu drogowego w aglomeracjach miejskich przez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego¹¹. Oprócz Szczecinka w *RENAISSANCE* uczestniczą jeszcze cztery inne europejskie miasta z Bułgarii, Macedonii, Wielkiej Brytanii i Włoch. Każde z nich realizuje zadania zgodne z przyjętym celem i swoją specyfiką. W Szczecinku podjęto dziesięć następujących działań:

- 1.6. Flota autobusów,
- 2.3. Rozwój transportu wodnego,
- 2.4. Modernizacja przystanków autobusowych,
- 3.6. Strategia zrównoważonego transportu,
- 4.6. Promocja transportu publicznego i rowerowego,
- 5.5. Wzrost bezpieczeństwa pieszych i ruchu ulicznego,
- 6.6. System wypożyczalni rowerów i rikszy,
- 6.7. Rozbudowa tras rowerowych,
- 8.5. Monitoring wizyjny ruchu ulicznego na głównych skrzyżowaniach,
- 8.6. Wdrożenie aktywnych tablic drogowych¹².

W ramach wymienionych komponentów programu podjęto wiele przedsięwzięć podnoszących jakość transportu i miejskiej infrastruktury transportowej, ale i turystycznej. W realizacji tych działań Urząd Miasta wspierają cztery inne instytucje – partnerzy w projekcie. Poza Politechniką Koszalińską, która pełni funkcję ewaluatora całego szczecineckiego przedsięwzięcia, pozostali partnerzy to instytucje pożytku publicznego, zobowiązane do odpowiedzialności za poszczególne części projektu. Poszczególni partnerzy zrealizowali następujące przedsięwzięcia¹³:

1. Urząd Miasta – koordynator projektu:
 - stworzono strategię rozwoju zrównoważonego transportu dla miasta,

¹¹ www.civitas.eu, dostęp 14.01.2012.

¹² Warto zwrócić uwagę, że numeracja działań realizowanych w Szczecinku odzwierciedla ich wycinkowy charakter w stosunku do wszystkich przedsięwzięć projektu *CIVITAS RENAISSANCE*.

¹³ Opracowano na podstawie materiałów wewnętrznych projektu *CIVITAS RENAISSANCE*.

- na jeziorze Trzesiecko wybudowano trzy drewniane pomosty widokowe, będące zarazem przystankami tramwaju wodnego (we współpracy ze SzLOT),
 - zrewitalizowano półwysep o nazwie Mysia Wyspa (doprowadzenie prądu, wody i kanalizacji ściekowej),
 - wybudowano ponad 6 km ścieżek rowerowych wokół Trzesiecka,
 - wymieniono 10 wiat przystankowych na zadaszone i wyposażone w miejsca siedzące,
 - na sześciu przystankach zamontowano tablice dynamicznej informacji pasażerskiej¹⁴.
2. Szczecińska Lokalna Organizacja Turystyczna (SzLOT):
- odrestaurowano i uruchomiono dwie taksówki wodne,
 - we współpracy z Urzędem Miasta wybudowano trzy pomosty widokowe,
 - uruchomiono wypożyczalnię rowerów (50 rowerów i 5 punktów wypożyczeń),
 - uruchomiono przejazdy riksami (10 szt.).
3. Komunikacja Miejska Szczecinek (KMSz):
- uruchomiono regularne rejsy tramwaju wodnego (2 statki),
 - wybudowano hangar do przechowywania tramwajów wodnych,
 - odrestaurowano i stworzono pokład słoneczny na statku Księżna Jadwiga,
 - wybudowano myjnię ekologiczną dla autobusów,
 - wybudowano punkt techniczny do obsługi pojazdów zasilanych paliwem LPG,
 - zakupiono trzy ekologiczne minibusy do obsługi linii miejskich;
4. Szczecińska Agencja Promocji i Kultury (SAPIK):
- uruchomienie i obsługa strony internetowej projektu – <http://civitas-renaissance.eu/szczecinek/>,
 - wydruk i produkcja materiałów reklamowych projektu (ulotki, foldery, billboardy, tablice informacyjne, ścianki prasowe, gadzety promocyjne itp.),
 - kontakty z mediami (publikacje w prasie i programy w telewizji, głównie lokalnej),

¹⁴ Dynamiczny system informacji pasażerskiej oznacza elektroniczne wyświetlacze na przystankach autobusowych, dzięki którym pasażerowie na bieżąco są informowani o godzinie odjazdu najbliższego autobusu danej linii.

- organizacja konferencji i spotkań uczestników projektu,
- organizacja imprez promujących *CIVITAS* lub uczestnictwo w imprezach innych organizatorów.

Tabela 1

Imprezy publiczne organizowane w latach 2009–2011 z inicjatywy *CIVITAS* lub z udziałem promocji projektu

Wydarzenie	Liczba wydarzeń	Szacunkowa łączna liczba uczestników
Akcja „Bezpieczna droga do szkoły”	1	600
Akcja „Sprzątam po swoim psie”	1	100
Doroczny piknik rodzinny z <i>CIVITASem</i>	2 ^a	8000
Dzień Dziecka	3	13 500
Festiwal Nauki Politechniki Koszalińskiej	1	2000
Koncert RMF FM	1	15 000
Konferencja <i>CIVITAS</i>	3	150
Obóz naukowy dla studentów	2	33
Otwarcie inwestycji <i>CIVITAS</i>	5	500
Rajd rowerowy z okazji Dnia bez samochodu	3	1700
Tydzień Zrównoważonego Transportu	1	^b
700 rowerzystów na 700-lecie Szczecinka	1	736 ^c

^a Piknik planowany w 2010 roku nie odbył się z powodu złej pogody.

^b Liczba uczestników trudna do oszacowania.

^c Jest to liczba samych rowerzystów. W imprezie brali również udział liczni widzowie.

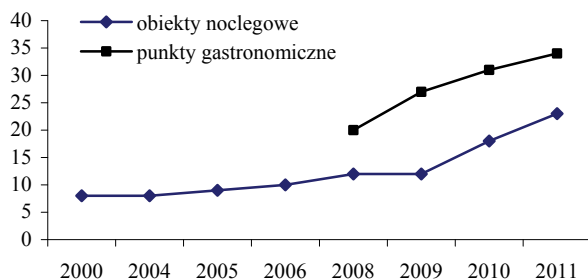
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szczecińskiej Agencji Promocji i Kultury SA-PiK oraz materiałów wewnętrznych projektu.

Oprócz działań podejmowanych w ramach *CIVITAS RENAISSANCE* miasto angażuje się też w inne przedsięwzięcia wspierające turystykę. Ich szeroki wykaz można znaleźć w strategii rozwoju miasta w obszarze turystyka, rekreacja i sport w projektach przywołanych również w niniejszym artykule¹⁵. Wśród najbardziej wartościowych należy wymienić uruchomienie najdłuższego w Europie wyciągu do nart wodnych, rewitalizację parku miejskiego, turystyczne zagospodarowanie Mysiej Wyspy (czemu podwaliny dała wspomniana rewitalizacja ze środków *CIVITAS*), liczne imprezy i koncerty gwiazd wraz z organizacją obchodów 700-lecia miasta oraz promocją Szczecinka w mediach (np. w programie *Dzień dobry TVN*).

¹⁵ Por. pkt 4. Miejsce turystyki w zadaniach strategii rozwoju Szczecinka.

Wdrażane, w ramach projektu *CIVITAS*, przedsięwzięcia są oceniane pod względem efektów, jakie przynoszą, oraz ich społecznej akceptacji. Wynika z nich, że działania podejmowane w mieście i z inicjatywy władz miejskich spotykają się z aprobatą mieszkańców i turystów, zwłaszcza mieszkańcy, którzy mają możliwość bieżącej obserwacji, wysoko oceniają wprowadzane zmiany na lepsze. Uważają, że miasto staje się coraz ładniejsze i ciekawsze. W ich opinii, zrealizowane w Szczecinku przedsięwzięcia przyczyniają się do ożywienia turystycznego miasta i polepszenia jego wizerunku¹⁶.

W ostatnich latach zaobserwowano również dynamiczny rozwój rynku usług turystycznych w Szczecinku. Zapewne nie jest to jedynie efekt działań miasta czy samego projektu *CIVITAS*, jednak trudno nie zauważyć, że ów intensywny wzrost zbiega się w czasie z okresem realizacji projektu.

Dla punktów gastronomicznych brakuje danych do 2007 r.

Rysunek 2. Liczba obiektów noclegowych i gastronomicznych w Szczecinku w latach 2000–2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Szczecinku i Szczecińskiej Agencji Promocji i Kultury SAPIK.

Zakończenie

Prężne działania lokalnego samorządu, stymulujące rozwój turystyki na swoim terenie, są zarazem zachętą dla samych przedsiębiorców, bo decydują o tak zwanym dobrym klimacie dla przedsiębiorczości. Tak jest w Szczecinku, gdzie

¹⁶ Nie przedstawiono szczegółowych danych na ten temat oraz metodologii prowadzonych w projekcie badań ewaluacyjnych z uwagi na ograniczoność miejsca. Są one jednak w posiadaniu autorki artykułu, która jest członkiem zespołu ewaluującego *CIVITAS RENAISSANCE* z ramienia partnera projektu – Politechniki Koszalińskiej.

działania podejmowane przez Urząd Miasta ożywiły branżę turystyczną. Realizowane inwestycje i towarzyszące temu wydarzenia przynoszą korzyści miastu, wzbogacając jego ofertę turystyczną, pobudzając do działania lokalnych inwestorów, a nade wszystko wpływając na podniesienie poziomu życia mieszkańców, co jest przecież nadrzędnym celem władz każdej gminy. Dobitym tego przykładem jest przywrócenie funkcji rekreacyjnych Mysiej Wyspie, która w czasie tylko jednego sezonu po rewitalizacji stała się ulubionym, oprócz parku miejskiego, miejscem wypoczynku mieszkańców Szczecinka.

Literatura

Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl, dostęp 10.03.2012.

Bucholz M., *Samorząd terytorialny a turystyka: rola i zadania*, w: *Jak rozwijać lokalną turystykę*, red. M. Migdal, Forum Turystyki Pomorza Zachodniego, Szczecin 2004.

Drażkiewicz J., *Możliwości organizacyjno-prawne rozwoju turystyki na szczeblu gminnego samorządu terytorialnego*, Zeszyty Naukowe nr 5 (49), ALMAMER, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2007.

Gminny program opieki nad zabytkami miasta Szczecinek na lata 2009–2012, załącznik nr 1 do uchwały nr XXVI/286/08 Rady Miasta Szczecinek z dnia 27.11.2008.

www.civitas.eu/, dostęp 10.03.2012.

Lokalny program rewitalizacji miasta Szczecinek na lata 2007–2013, załącznik do uchwały nr XV/142/07 sesji Rady Miasta z dnia 3.12.2007.

Strategia rozwoju miasta Szczecinek na lata 2008–2017, Stowarzyszenie „Partnerzy dla Samorządu”. Szczecinek 2007.

Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8.03.1990 r., DzU 1990 nr 16, poz. 95.

PROJECTS UNDERTAKEN BY LOCAL GOVERNMENTS AND DEVELOPMENT OF TOURISM IN REGION ON THE EXAMPLE OF CITY COUNCIL IN SZCZECINEK AND THE PROJECT TITLED *CIVITAS RENAISSANCE*

Summary

The paper concerns the importance of local governments for the development of local tourism. Their role in this field determines appropriate law and strategy. These issues are illustrated on the example of Szczecinek. The Author of this article shows actions

taken by local government to stimulate local entrepreneurship and improve the quality of urban infrastructure. As the example of specific measures used CIVITAS RENAISSANCE project, which was implemented by City Council in Szczecinek. It is the international initiative, which aim is clean, energy efficient and sustainable transport. In the process of implementation of the project City Council collaborates with public institutions from Szczecinek. This project, along with other initiatives taken by the City, contributes to its attractiveness and has positive effect on tourism sector.